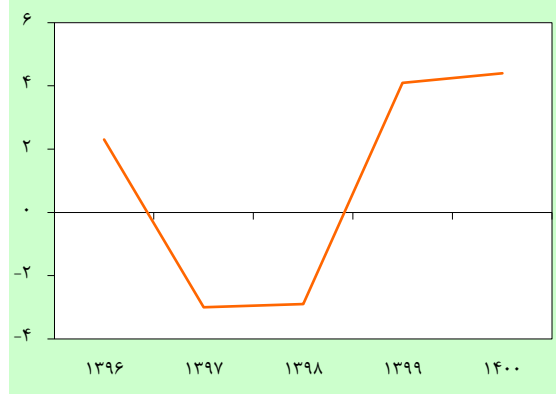

۲-۱- تولید ناخالص داخلی

در سال ۱۴۰۰، تولید ناخالص داخلی نسبت به سال ۱۳۹۹ با افزایش روبه‌رو شد. در سال مورد گزارش، تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) نسبت به سال ۱۳۹۹ با افزایش ۴/۴ درصدی همراه بود؛ تحت تاثیر بهبود نسبی در عملکرد گروه‌های «خدمات» و «صنایع و معادن»، تولید ناخالص داخلی بدون احتساب نفت و گاز در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال قبل از آن رشدی معادل ۳/۹ درصد را به ثبت رساند.

نمودار ۲-۱- رشد تولید ناخالص داخلی (درصد) (۱۳۹۵=۱۰۰)

مروری بر عملکرد بخش‌های مختلف اقتصادی در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که ارزش افزوده گروه‌های «نفت و گاز»، «صنایع و معادن» و «خدمات» (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در مقایسه با سال ۱۳۹۹ به ترتیب معادل ۱۰/۱، ۱/۱ و ۶/۵ درصد افزایش یافتند. در سال ۱۴۰۰، گروه‌های «کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری»، «صنایع و معادن»، «نفت و گاز» و

«خدمات» به ترتیب سهمی معادل ۱۲/۷، ۳۱/۹، ۷/۰ و ۴۸/۴ درصد از تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های جاری) را به خود اختصاص دادند.

بررسی تحولات بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۰ نشان‌دهنده کاهش عملکرد تولید در بیشتر زیربخش‌های این گروه نسبت به سال ۱۳۹۹ می‌باشد که در نهایت منجر به کاهش ۲/۶ درصدی ارزش افزوده گروه «کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری» نسبت به سال قبل از آن شده است. با وجود عملکرد منفی این بخش در سال ۱۴۰۰، سهم ارزش افزوده گروه مذکور از تولید ناخالص داخلی از ۱۲/۵ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۱۲/۷ درصد در سال ۱۴۰۰ افزایش یافت.

جدول ۲-۱- عملکرد تولید ناخالص داخلی برحسب فعالیت‌های اقتصادی (درصد تغییر) (به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵)

	سال		
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۸
کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری	۹/۱	۳/۲	-۲/۶
نفت و گاز	-۳۶/۲	۹/۶	۱۰/۱
صنایع و معادن	۱/۰	۷/۳	۱/۱
خدمات	-۰/۳	۲/۲	۶/۵
تولید ناخالص داخلی	-۲/۹	۴/۱	۴/۴
تولید ناخالص داخلی بدون نفت	۱/۱	۳/۶	۳/۹

در گروه «صنایع و معادن»، با وجود تداوم فشار شدید ناشی از تحریم‌های همه‌جانبه و مشکلات ایجاد شده از این محل برای بنگاه‌های صنعتی و معدنی (نظیر افزایش هزینه‌های تولید و محدودیت در تامین مواد اولیه و کالاهای

فصل ۲ تولید و هزینه ناخالص داخلی

واسطه‌ای مورد نیاز)، ارزش افزوده این گروه در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن با رشدی معادل ۱/۱ درصد همراه بود. همچنین، سهم ارزش افزوده گروه «صنایع و معادن» از تولید ناخالص داخلی از ۳۳/۳ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۳۱/۹ درصد در سال ۱۴۰۰ رسید. تحولات زیرمجموعه گروه «صنایع و معادن» طی سال مورد گزارش نشان می‌دهد که در این دوره، ارزش افزوده بخش‌های «صنعت»، «تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا» و «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» نسبت به سال ۱۳۹۹ از رشد مثبت برخوردار بود.

از میان بخش‌های اصلی زیرمجموعه گروه «صنایع و معادن»، در سال ۱۴۰۰، ارزش افزوده بخش «صنعت» نسبت به سال قبل از آن با رشد ۳/۳ درصدی همراه بود. در خصوص تحولات بخش «صنعت» می‌توان به رشد ۳/۱ درصدی شاخص کل تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (با اختصاص سهم حدود ۷۰ درصد از ارزش افزوده بخش صنعت) در این سال نسبت به سال قبل از آن اشاره کرد که عمدتاً ناشی از رشد مثبت صنایع «تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی»، «تولید ماشین‌آلات مولد و انتقال نیروی برق و دستگاه‌های برقی» و «تولید مواد غذایی» بود. ارزش افزوده بخش «معادن» در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال قبل از آن با کاهش ۰/۴ درصدی همراه بود که دلیل اصلی آن، کاهش رشد ارزش افزوده معادن در حال بهره‌برداری کشور بود.

همچنین، به واسطه افزایش تولید برق و تامین گاز در سال ۱۴۰۰، ارزش افزوده بخش «تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا» رشدی معادل ۳/۱ درصد را در مقایسه با سال قبل از آن تجربه کرد. ارزش افزوده بخش «آبرسانی، مدیریت

پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» نیز در این سال با رشد ۵/۲ درصدی روبه‌رو شد که عامل اصلی آن بهبود عملکرد تولید آب در مناطق شهری و روستایی بود.

در بخش «ساختمان» نرخ رشد ارزش افزوده ساختمان‌های خصوصی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در حدود ۱۱/۲- درصد برآورد شد. بدین ترتیب، با احتساب رقم مذکور و همچنین کاهش رشد ارزش افزوده ساختمان‌های دولتی، در مجموع طی سال ۱۴۰۰، ارزش افزوده این بخش نسبت به سال قبل از آن معادل ۶/۹ درصد کاهش یافت.

ارزش افزوده گروه «خدمات» که بیشترین سهم از تولید ناخالص داخلی (معادل ۴۸/۴ درصد) را در سال ۱۴۰۰ به خود اختصاص داد، با افزایش ۶/۵ درصدی مواجه گردید که عمدتاً ناشی از افزایش در عملکرد بخش‌های «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی»، «حمل و نقل و انبارداری»، «اطلاعات و ارتباطات» و «بهداشت و مددکاری اجتماعی» بود. در سال مورد بررسی، ارزش افزوده بخش‌های «فعالیت مالی و بیمه»، «فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی»، نسبت به سال قبل از آن کاهش یافتند. با توجه به مثبت بودن رشد سایر بخش‌های این گروه در نهایت ارزش افزوده گروه خدمات طی سال ۱۴۰۰ با افزایش ۶/۵ درصدی مواجه گردید.

ارزش افزوده گروه «نفت و گاز» که در سال ۱۳۹۹، نسبت به سال قبل از آن با افزایشی معادل ۹/۶ درصدی مواجه شده بود؛ طی سال ۱۴۰۰ نیز معادل ۱۰/۱ درصد افزایش یافت. با این وجود سهم ارزش افزوده گروه «نفت و گاز» از تولید ناخالص داخلی، از ۳/۷ درصد در سال ۱۳۹۹ به ۷/۰ درصد در سال ۱۴۰۰ افزایش یافت.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن با افزایش ۱۲/۵ درصدی همراه بود. در بخش «ساختمان» با توجه به افت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان‌های مناطق شهری و روستایی، به رغم بهبود فعالیت‌های عمرانی دولت و شرکت‌های دولتی، در نهایت تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در این بخش طی سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل از آن با کاهش ۷/۱ درصدی مواجه گردید.

در سال مورد بررسی، واردات کالاها و خدمات نسبت به سال قبل از آن به میزان ۲۴/۱ درصد افزایش یافت. همچنین در سال ۱۴۰۰، صادرات کالاها و خدمات معادل ۵/۲ درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ افزایش یافت.

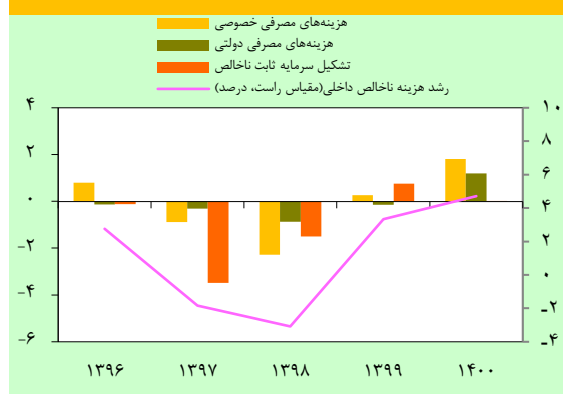
جدول ۲-۲- عملکرد هزینه ناخالص داخلی

(به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵) (درصد تغییر)

سال	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۱۴۰۰	۰/۵	-۴/۷	هزینه‌های مصرفی خصوصی
	۸/۳	-۵/۶	هزینه‌های مصرفی دولتی
	۳/۲	-۶/۶	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
	۴/۷	-۳/۱	هزینه ناخالص داخلی
	۳/۴	-۱۰/۶	درآمد ملی

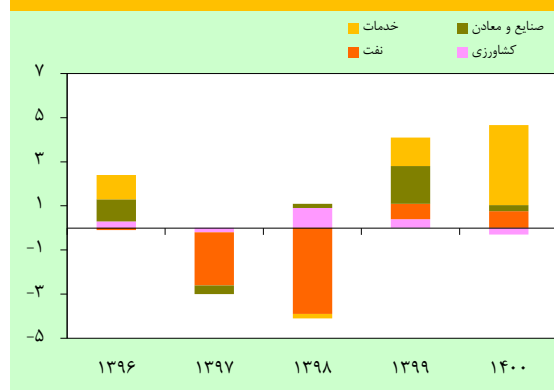
نمودار ۳-۲- سهم اقلام هزینه در رشد هزینه ناخالص داخلی

(واحد درصد) (۱۳۹۵=۱۰۰)

نمودار ۲-۲- سهم بخش‌های اقتصادی در رشد تولید ناخالص داخلی

(واحد درصد) (۱۳۹۵=۱۰۰)

۲-۲- هزینه ناخالص داخلی

در سال ۱۴۰۰، هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ معادل ۴/۷ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش یافت. بررسی مولفه‌های تشکیل‌دهنده هزینه ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۰، نشان‌دهنده افزایش هزینه‌های مصرفی در بخش خصوصی و افزایش هزینه‌های بخش عمومی در مقایسه با سال قبل از آن است.

در سال مورد گزارش، «هزینه‌های مصرفی خصوصی» که عمدتاً شامل هزینه‌های مصرف نهایی خانوارها است و بر مبنای نتایج برآورد بودجه خانوار، رشد جمعیت و نرخ تورم محاسبه می‌شود، نسبت به سال قبل از آن ۳/۹ درصد افزایش یافت. همچنین، در این سال هزینه‌های مصرفی دولتی در وزارتخانه‌ها و موسسات وابسته، شهرداری‌ها و سازمان تامین اجتماعی بر مبنای رشد تعداد کارکنان و پرداخت اعتبارات هزینه‌ای دولت در مقایسه با عملکرد سال قبل از آن معادل ۸/۳ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۴۰۰، «تشکیل سرمایه ثابت ناخالص» نسبت به سال قبل از آن بدون تغییر بود. در این میان، به دلیل تقویت سرمایه‌گذاری در هر دو بخش کالاهای سرمایه‌ای تولید داخل و وارداتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش «ماشین‌آلات»